

Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi
Journal of Muallim Rifat Faculty of Education

ISSN: 2667-5234

Uzaktan Öğretim Programlarından Mezun Olan Öğrenciler Üzerine Bir Değerlendirme*

Emine ARUĞASLAN¹, Hanife ÇİVRİL²

Makale Bilgisi	ÖZET
<i>Geliş Tarihi:</i> 22.11.2024	<p>Bu çalışmada, uzaktan öğretim programlarından mezun olan öğrencilerin eğitim sürecindeki deneyimleri hem genel hem de detaylı boyutlarıyla incelenmiş, öğrencilerin bu süreçteki algı ve duygularının derinlemesine anlaşılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji yaklaşımı kullanılarak, bir devlet üniversitesinin önlisans uzaktan öğretim programlarından mezun olmuş 22 öğrenci ile görüşme formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Veriler, yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgular, mezunların uzaktan eğitimi erişilebilirlik, esneklik, bireysel öğrenme fırsatları ve kariyer gelişimi gibi nedenlerle tercih ettiklerini göstermektedir. Katılımcılar, akademik yönden, canlı derslere ve ders materyallerine erişim ve öğrenci olanaklarından yararlanma açısından uzaktan öğretimde eğitim görmüş olmaktan memnun olduklarını belirtirken, teknik altyapı sorunları, sosyal etkileşim eksikliği ve maddi zorluklar gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, mezunlar iş bulma süreçlerinde genellikle olumlu deneyimler yaşamış, ancak toplumsal önyargılarla karşılaştıklarını dile getirmişlerdir. Çalışma, uzaktan eğitim sistemlerinin müfredat ve teknolojik altyapı geliştirmeleriyle desteklenmesi, sosyal etkileşim fırsatlarının artırılması ve toplumsal farkındalığın yükseltilmesi gerektiğini önermektedir.</p> <p>Anahtar Sözcükler: Uzaktan öğretim, mezun öğrenci, mezun öğrenci görüşleri</p>
<i>Düzeltilme Tarihi:</i> 12.12.2024	
<i>Kabul Tarihi:</i> 30.12.2024	
<i>Basım Tarihi:</i> 31.01.2025	

An Evaluation of Students Graduating from Distance Education Programs

Article Info	ABSTRACT
<i>Received:</i> 22.11.2024	<p>This study aims to comprehensively understand the perceptions and emotions of students who graduated from distance education programs by analyzing both general and detailed aspects of their educational experiences throughout the distance learning process. Using a phenomenological approach from qualitative research methods, data were collected through an interview form from 22 graduates who completed associate degree distance education programs at a public university. Data were collected through a structured interview form and analyzed using content analysis. The findings reveal that graduates chose distance education primarily for its accessibility, flexibility, opportunities for individualized learning, and career development prospects. Participants expressed satisfaction with their academic experiences, including access to live lectures, course materials, and student resources, as well as the benefits of studying in a distance education environment. However, they also reported challenges such as technical infrastructure issues, lack of social interaction, and financial difficulties.</p>
<i>Revised:</i> 12.12.2024	
<i>Accepted:</i> 30.12.2024	
<i>Published:</i> 31.01.2025	

* Araştırma verileri, 10.02.2023 tarih ve 134 sayılı, 2 numaralı karar doğrultusunda, araştırmanın yapıldığı kurumun Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan alınan izin sonrasında toplanmıştır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Isparta, Türkiye, eminearugaslan@isparta.edu.tr

² Doç. Dr., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Isparta, Türkiye, hanifecivril@isparta.edu.tr

Furthermore, graduates generally had positive experiences during their job search processes but noted encountering societal biases. This study emphasizes the need to enhance distance education systems through curriculum updates, improvements in technological infrastructure, increased opportunities for social interaction, and efforts to raise societal awareness about the value of distance education.

Keywords: Distance education, graduate student, graduate student opinions

1. GİRİŞ

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve dijitalleşmenin etkisiyle yükseköğretimde uzaktan eğitimin önemi giderek artmaktadır. Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi, teknolojik ilerlemelerin eğitim alanındaki yansımalarıyla doğrudan ilişkilidir (Kırık, 2014; Kuboja ve Mwakobela, 2024). 20. yüzyılın başlarında mektupla öğrenme yöntemiyle başlayan uzaktan eğitim, günümüzde dijital teknolojilerin ve internetin yaygınlaşmasıyla çok daha gelişmiş ve erişilebilir bir hale gelmiştir (Bozkurt, 2017). Bu süreç, eğitimde zaman ve mekân bağımsızlığını sağlarken, dünya çapında farklı öğrenci gruplarına da ulaşılma imkânı tanımaktadır (Pregowska, Masztalerz, Garlińska ve Osial, 2021).

İş hayatında olan bireyler, çeşitli yaşam sorumlulukları nedeniyle örgün eğitim yerine uzaktan eğitim programlarını tercih etmektedirler (Galusha, 1998; Waterhouse, Samra ve Lucassen, 2022). Literatürde öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih nedenleri çeşitli boyutlarıyla ele alınmaktadır. Öncelikle zaman ve mekân esnekliği (Gümüş ve Fırat, 2016), özellikle çalışan ve ailevi sorumlulukları (Çivril, Aruğaslan ve Özaydın Özkara, 2018) olan yetişkin öğrenenler için temel motivasyon kaynağı olarak öne çıkmaktadır. Bu esneklik, öğrencilerin kendi öğrenme hızlarında ilerleme ve yaşam-ış-egitim dengesini kurma imkânı sağlamaktadır (Moessenlechner, Obexer, Sixl-Daniell ve Seeler, 2015). İkinci olarak, ekonomik faktörler uzaktan eğitim için önemli bir tercih nedenidir ve bu sayede barınma, ulaşım ve kampüs yaşamının getirdiği ek maliyetlerden kaçınma imkânı sunmaktadır (Sadeghi, 2019). Coğrafi erişilebilirlik de bir diğer önemli faktördür. Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan (Demiray, 2013) veya dezavantajlı bireylere (Çivril vd., 2018; Koçdar, Hamutoğlu, Erdoğan ve Uçar, 2024; Ryabikina, Ozhigova, Barysheva ve Lupenko, 2021) yükseköğretime katılma fırsatı vermektedir. Dijital yetkinlikleri geliştirme ve teknoloji ile entegre bir öğrenme deneyimi yaşama isteği de tercih nedenleri arasındadır (Da Silva ve Behar, 2020). Ayrıca, kariyer gelişimi ve mesleki ilerleme hedefleri, bireylerin mevcut işlerini bırakmadan eğitimlerini sürdürebilmeleri açısından uzaktan eğitimi cazip kılmaktadır (Jain vd., 2024). Son olarak, COVID-19 pandemisi sonrasında uzaktan eğitime yönelik artan farkındalık ve deneyim, bu sisteme olan talebi artırmıştır (Dhawan, 2020). Tüm bu faktörler, uzaktan eğitimin yükseköğretimde giderek daha fazla tercih edilen bir öğrenme yöntemi haline gelmesinde etkili olmuştur.

Uzaktan eğitim, esnek yapısı sayesinde farklı öğrenci profillerine eğitim fırsatı sunarken, aynı zamanda öğrenme süreçlerinde bazı benzersiz deneyimler ve zorlukları da beraberinde getirmektedir. Uzaktan eğitimde karşılaşılan zorluklar literatürde teknik, pedagojik ve sosyal etkileşim boyutlarıyla detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Teknik açıdan bakıldığında, internet bağlantısı sorunları, altyapı yetersizlikleri ve dijital araçların kullanımındaki güçlükler öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir (Bakar, Shah ve Xu, 2020; Muilenburg ve Berge, 2005). Pedagojik boyutta, öz-düzenleme becerilerinin yetersizliği (Çivril ve Aruğaslan, 2022), motivasyon eksikliği (Zhou ve Zhang, 2024) ve zaman yönetimi yetersizliği (Nasrullah ve Khan,

2015) öğrenci başarısını düşürebilmektedir. Sosyal etkileşim eksikliğinde ise kampüs yaşamının getirdiği informal öğrenme fırsatlarından mahrum kalma ve akran iletişiminin sınırlı olması, öğrencilerin kendilerini yalnız hissetmelerine neden olabilmektedir (Durak, 2017). Uygulamalı derslerin yürütülmesindeki zorluklar, laboratuvar çalışmalarının kısıtlılığı ve pratik becerilerin kazanılmasındaki güçlükler de mesleki eğitim açısından dezavantaj oluşturmaktadır (Albayrak, Şahin, Ömeroğlu ve Kocadağıstan, 2021; Çivril, 2018). Ayrıca, akademik personel ile iletişim kısıtlılığı, anlık geri bildirim eksikliği ve öğretim elemanlarından destek alma konusundaki zorluklar öğrenme sürecinin etkililiğini azaltabilmektedir (Durak, 2017; Martin, Wang ve Sadaf, 2018). Tüm bu durumlara ek olarak Bakar, Shah ve Xu (2020), uzaktan eğitimde bağlamsal engellerin de önemli olduğunu; bazen bir kişinin kullandığı kelimenin başka bir kişinin bağlamında tamamen farklılık gösterebileceğini, dolayısıyla iletişimde kelimelerin farklı algılanmasının anlama düzeyini olumsuz etkileyebileceğini belirtmiştir.

Bu kapsamda, uzaktan eğitim alanında yapılan çalışmaların büyük bir kısmı aktif olarak programa kayıtlı durumda olan öğrenci deneyimlerine odaklanırken, mezunların uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin algıları, edindikleri deneyimler ve bu süreçlerin mesleki gelişimlerine olan etkileri literatürde yeterince incelenmemiştir. Bu eksikliği gidermek amacıyla yapılan bu çalışmanın amacı, mezun öğrencilerin bu kapsamlı deneyimlerini inceleyerek uzaktan eğitim programlarının güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemek, böylelikle gelecekteki uzaktan öğretim öğrencilerine daha etkili ve tatmin edici bir öğrenim ortamı sunulmasına katkı sağlamaktır. Mezun olan uzaktan eğitim öğrencilerinin eğitim gördükleri süreç içerisindeki deneyimleri, algıları ve önerileri, bu çalışmanın ana araştırma problemini oluşturmaktadır. Bu ana probleme bağlı olarak alt problemler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Mezun öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih etme nedenleri ve bu tercihleri etkileyen faktörler nelerdir?
- Mezun uzaktan eğitim öğrencileri gözünden uzaktan eğitimin sağladığı en önemli avantajlar ve bu avantajların etkileri nelerdir?
- Mezun oldukları uzaktan eğitim programlarının öğrenci memnuniyeti ve destek hizmetleri açısından güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
- Uzaktan eğitim deneyimi, öğrencilerin sosyal etkileşimlerini ve mezuniyet sonrası bağlantılarını nasıl etkilemiştir?
- Mezun öğrenciler uzaktan eğitimde karşılaştıkları akademik, sosyal ve teknik zorlukları nasıl tanımlamakta ve bu zorlukları aşmak için hangi stratejileri önermektedir?

1.1. Açık ve Uzaktan Öğrenmede Mezun Öğrenciler Üzerine Yapılan Araştırmalar

Açık ve uzaktan öğrenme ile ilgili yapılan çalışmalar, çoğunlukla yükseköğretim seviyesinde ve hâlâ öğrenci olan bireylerin görüşlerini ele almaktadır. Ancak, uzaktan eğitim sisteminin uzun vadeli etkilerini ve mezuniyet sonrası deneyimleri anlamak için yükseköğretimden mezun öğrencilerin görüşlerine dayalı çalışmalar oldukça sınırlıdır. Literatür incelendiğinde açık ve uzaktan öğrenme yöntemi ile mezun olan öğrencilerin deneyimlerini ele alan çalışmalara (Andronic vd., 2012; Can, 2019; Delaney ve Farren, 2016; Kan Kılınc, Yazıcı, Günsoy ve Günsoy, 2020; Lawless ve Richardson, 2004; Ratnaningsih, 2013; Richardson, 2009; Simons, Leverett ve Beaumont, 2020) ve sektördeki işverenlerin açık ve uzaktan öğrenme mezunlarına yönelik görüşlerinin ön plana çıktığı araştırmalara rastlanmıştır (Bukaliya ve Mubika, 2014; Latif ve

Subramaniam, 2015; Lim, Fadzil, Latifah, Goolamally ve Mansor, 2011; Ogunje ve Falode, 2019; Ofosuhene, 2023).

Uzaktan eğitim mezunları üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde, Birleşik Krallık'taki Açık Üniversitede (Open University) yapılan araştırma (Lawless ve Richardson, 2004; Richardson, 2009) mezunların aldıkları eğitimin kalitesinden memnun olduklarını ve kişisel gelişimlerine önemli katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Romanya'da yapılan bir araştırmada (Andronic vd., 2012) mezunlar aldıkları eğitimin kalitesini diğer eğitim türleriyle eşdeğer veya daha iyi olarak değerlendirmişlerdir. Ratnaningsih'in (2013) Endonezya'da açık ve uzaktan eğitim veren Universitas Terbuka'daki çalışması, bireysel öğrenmeye ve rehberliğe dayalı öğrenme sistemlerinin mezunlara kişisel beceriler kazandırdığını, mezunlar ve işverenlerin kişilerarası becerileri "orta" seviyede değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Can (2019) Türkiye'de uzaktan eğitime kayıt oranlarının artmasına rağmen mezuniyet oranlarının düşük olduğunu tespit etmiştir. Delaney ve Farren (2016) çalışmasında, uzaktan eğitimin özellikle düşük sosyo-ekonomik kökenden gelen ve eğitime geç başlayan bireylere fırsat eşitliği sağladığını vurgulamıştır. Kan Kılınc vd. (2020) Türkiye'de yaptıkları araştırmada uzaktan eğitimin, mezunların istihdam durumu ve sosyo-ekonomik refahları üzerinde olumlu etkileri olduğunu tespit etmiştir. Simons vd. (2020) mezunların başarısında aile, eğitmen desteği ve esnek çalışma imkanlarının önemli rol oynadığını belirlemiştir. İşveren perspektifinden bakıldığında ise (Bukaliya ve Mubika, 2014; Latif ve Subramaniam, 2015; Lim vd., 2011; Ofosuhene, 2023; Ogunje ve Falode, 2019), uzaktan eğitim mezunlarının yetkinliklerinin olumlu değerlendirildiği ve geleneksel eğitim mezunlarıyla benzer kalitede görüldüğü ortaya çıkmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma uzaktan öğretim programlarından mezun olan bireylerin uzaktan eğitim süreci hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan nitel bir çalışmadır. Araştırmada, uzaktan eğitim mezunu öğrencilerin eğitim sürecine dair deneyimlerini, algılarını ve önerilerini derinlemesine anlamayı amaçladığı için fenomenoloji yaklaşımı tercih edilmiştir. Fenomenolojik araştırmalar, günlük hayatta karşılaşılan ancak derinlemesine anlaşılmayan deneyimleri ele alarak, katılımcıların bu yaşantıları nasıl deneyimlediklerini ve anlamlandırdıklarını kapsamlı bir şekilde incelemeyi amaçlar (Creswell, 2016). Bu bağlamda, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin yaşadığı olaylar, karşılaştıkları zorluklar, elde ettikleri avantajlar ve bu süreçten edindikleri genel izlenimler, katılımcıların kendi bakış açılarıyla ele alınmaktadır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, bir devlet üniversitesinin önlisans programlarından uzaktan öğretim yoluyla mezun olmuş 22 mezun öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma için seçilen örnekleme yöntemi kolayda örneklem ve kartopu modeli olarak belirlenmiştir. Kolayda örneklem araştırmacının erişimi kolay olan katılımcılardan veri toplamasıyla karakterize edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Kartopu örneklem modelinde ise araştırmacı başlangıçta küçük bir katılımcı grubuna ulaşır ve bu grup, araştırmacıya başka potansiyel katılımcılar önerir. Süreç, her yeni katılımcının da başka katılımcılar önermesiyle bir kartopunun büyümesi gibi devam eder (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların kimlikleri gizlilik ilkesine uygun olarak korunmuş ve mezun öğrenciler M1, M2, ... M22 şeklinde kodlanmıştır. Bu kodlama,

verilerin gizliliğini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bulgular bölümünde, her bir alt temaya ait görüşler mezun öğrencilerin alıntıları ile desteklenmiş ve bu alıntıların daha net anlaşılması için öğrenci kodu, cinsiyeti ve mezuniyet yılı da belirtilmiştir (örneğin: M1, K, 2011).

Veri toplama sürecinde katılımcıların mezun oldukları bölümler iki ana grupta toplanmaktadır: Bilgisayar Programcılığı (BP) ve Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (TDS). Bu bölümler ilgili kurumun en çok öğrenci alan ve en çok öğrenci mezun eden programları olduğu için araştırmaya katılan öğrencilerin bu programlardan olması beklenen bir durumdur. Mezuniyet yıllarına göre dağılım, farklı dönemlerde (2010-2023 arasında) mezun olan bireylerin bulunduğunu göstermekte ve araştırma süresince farklı eğitim dönemlerinin temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Bu geniş yelpaze yaklaşık 15 yıllık bir durumu ortaya koymasından önem arz etmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun (21 kişi) uzaktan eğitimi bir öğretim modeli olarak tekrar tercih edeceğini belirttiği görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Mezun Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Kod	Yaş	Cinsiyet	Medeni durum	Çalışma durumu	Mezun olduğunuz bölüm	Mezuniyet yılı	Okurken bir işiniz var mıydı	Uzaktan eğitimin yeniden tercihi
M1	42	Kadın	Evli	Çalışıyor	BP	2011	Evet	Evet
M2	40	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2011	Evet	Evet
M3	40	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2016	Evet	Evet
M4	37	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2020	Evet	Evet
M5	52	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2010	Evet	Evet
M6	40	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2021	Evet	Evet
M7	35	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2010	Evet	Evet
M8	21	Kadın	Bekar	Çalışmıyor	TDS	2022	Hayır	Evet
M9	37	Kadın	Evli	Çalışıyor	BP	2012	Evet	Evet.
M10	35	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2021	Evet	Evet
M11	42	Erkek	Evli	Çalışıyor	BP	2016	Evet	Evet
M12	36	Kadın	Evli	Çalışmıyor	TDS	2014	Hayır	Evet
M13	29	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2014	Evet	Evet
M14	33	Kadın	Bekar	Çalışmıyor	TDS	2011	Hayır	Evet
M15	21	Kadın	Bekar	Çalışmıyor	TDS	2023	Hayır	Evet
M16	41	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2017	Evet	Hayır
M17	29	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2017	Hayır	Evet
M18	25	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2021	Hayır	Evet
M19	26	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2019	Hayır	Evet
M20	22	Erkek	Bekar	Çalışıyor	TDS	2022	Hayır	Evet
M21	30	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2017	Evet	Evet
M22	32	Kadın	Evli	Çalışıyor	TDS	2022	Hayır	Evet

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların yaşları 21 ile 52 arasında değişmekte olup yaş ortalamasının yaklaşık 34 olduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların yaşları 21 ile 42 arasında değişmekte olup yaş ortalaması yaklaşık 31'dir. Erkek katılımcıların yaş aralığı ise 22 ile 52 arasında olup, yaş ortalamaları yaklaşık 38 olarak belirlenmiştir. Cinsiyet dağılımına bakıldığında, mezun katılımcıların çoğunluğunun kadınlardan (n=13) oluştuğu dikkat çekmektedir. Erkek katılımcı sayısının (n=9) sınırlı olması, çalışmanın sonuçlarının daha çok kadın katılımcıların deneyim ve görüşlerini yansıttığını göstermektedir. Medeni durum açısından bakıldığında katılımcılar hem evli hem de bekar bireylerden oluşmaktadır. Evli katılımcıların sayısının (n=18) belirgin şekilde fazla olduğu dikkat çekmektedir. Çalışma durumu incelendiğinde, katılımcıların büyük bir kısmının (n=18) aktif iş hayatında yer aldığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların çoğunun mezuniyet

sonrası iş hayatında aktif olduğu, yalnızca 4 katılımcının çalışmadığı belirlenmiştir. Aktif olarak çalışmayan katılımcıların tamamı kadın ve çoğunluğu bekarıdır. Katılımcıların okurken ve çalışmanın yapıldığı zamandaki çalışma durumlarına bakıldığında, aktif çalışan öğrencilerin okurken de çalıştığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra birçok katılımcı, eğitim gördükleri dönemde çalışmıyorken mezuniyet sonrası aktif olarak çalışma hayatına katılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanması aşamasında, araştırmacılar tarafından hazırlanmış, literatür taraması sonucunda oluşturulan 12 sorudan oluşan bir görüşme formu kullanılmıştır. Sorular, katılımcıların uzaktan eğitimi tercih etme nedenlerini, aldıkları eğitimden memnuniyetlerini ve eğitim sürecinde yaşadıkları zorlukları anlamaya yönelik yapılandırılmıştır (örneğin, “Uzaktan eğitimi tercih etme nedenleriniz neydi?” ve “Uzaktan eğitimde ‘aslında şöyle olmalı’ dediğiniz bir öneriniz bulunmakta mıdır?”). Bu kapsamlı form, katılımcıların hem olumlu hem de olumsuz deneyimlerini ifade etmelerine olanak sağlamıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Görüşme formu, farklı zaman aralıklarında toplanmıştır ve mezun öğrencilere ulaşma süreci ile verilerin araştırmacılara geri iletilmesi uzun sürmüştür. Eski mezunlara e-posta veya sosyal medya hesapları üzerinden ulaşılmış; araştırma hakkında bilgi verilerek veriler toplanmıştır. Bazı öğrenciler telefonla aranarak görüşme formu doldurmuş, diğerlerine ise diplomalarını almak için okula geldiklerinde form verilmiş ve formları kendi ifadeleriyle elle doldurmaları istenmiştir. Katılımcıların forma yazdığı yaşlar, formun doldurulduğu zamandaki yaşlarını yansıtmakta olup, geçen süre içindeki yaş değişimleri hesaba katılmamıştır. Araştırma verileri, 10.02.2023 tarih ve 134 sayılı, 2 numaralı karar doğrultusunda, araştırmanın yapıldığı kurumun Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınan izin sonrasında toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi, fenomenoloji yaklaşımına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, katılımcıların görüşleri detaylı bir şekilde incelenmiş ve deneyimlerinin özünü anlamak amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak, katılımcıların yanıtları dikkatlice okunmuş ve belirli konular etrafında benzerlikler gösteren ifadeler tematik olarak gruplandırılmıştır. Temalar belirlendikten sonra, her temanın altında daha spesifik konuları yansıtan alt temalar oluşturulmuştur. Bu alt temalar, katılımcıların belirli bir olgu hakkında daha ayrıntılı ve çeşitli deneyimlerini ortaya koymuştur. Fenomenoloji yaklaşımına uygun olarak, katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları deneyimlerin hem genel hem de daha detaylı yönleri analiz edilerek, onların bu süreçteki algı ve duygularını derinlemesine anlamak amaçlanmıştır. Bu süreçte, öznelliği koruyarak katılımcıların anlatımlarına sadık kalınmış ve her bir tema ve alt temanın, katılımcıların deneyimlerinin özünü en iyi şekilde yansıtacak şekilde yorumlanmasına özen gösterilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini güçlendirmek amacıyla, temaların belirlenmesinde çoklu araştırmacı görüşü alınmış ve kodlamalar bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu çalışmada, uzaktan öğretim programlarından mezun olan öğrencilerin eğitim süreçleri boyunca yaşadıkları deneyimler, algıladıkları avantajlar ve karşılaştıkları zorluklar detaylı bir

şekilde incelenmiştir. Bulgular, öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda oluşturulan temalar ve alt temalar kapsamında sunulmuştur. Tablo 1'de görülebileceği üzere, çalışmaya katılan mezun öğrenciler farklı yaş gruplarına, medeni durum ve çalışma durumlarına sahip çeşitli demografik özellikler göstermektedir. Bu çeşitlilik, uzaktan eğitim deneyimlerinin çok boyutlu olarak değerlendirilmesine olanak tanımıştır. Bulgular, katılımcıların uzaktan eğitimi tercih etme nedenlerinden öğrenci memnuniyetine, destek hizmetlerinden sosyal etkileşime ve yaşanan akademik, sosyal ve teknik zorluklara kadar geniş bir yelpazede derinlemesine analiz edilmiştir.

Çalışmanın bulguları, Tablo 2'de sunulan temalar ve alt temalar çerçevesinde yapılandırılmıştır. Mezun öğrencilerin görüşlerinden yola çıkılarak oluşturulan analizde toplamda 7 ana tema ve bu temalara bağlı 23 alt tema belirlenmiştir. Her bir tema, öğrencilerin uzaktan eğitim deneyimlerini farklı boyutlarıyla ele almakta, tercih nedenlerinden yaşanan zorluklara, sağlanan destek hizmetlerinden sosyal etkileşime kadar geniş bir perspektifte sunulmaktadır.

Tablo 2. Mezun Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyimlerine İlişkin Tema ve Alt Temalar

Tema	Alt Tema	Görüş Bildiren Mezun Öğrenciler
1. Uzaktan Eğitimi Tercih Nedenleri ve Algılanan Avantajları	Erişilebilirlik ve Kolaylık	M3, M6, M9, M10, M12, M14, M15, M17, M18, M19, M20
	İş ve Eğitim Dengesi	M1, M2, M4, M5, M7, M9, M11, M13, M14, M21
	Bireysel Öğrenme ve Zaman Yönetimi	M3, M5, M7, M8, M11, M19, M20, M22
	Yaşam Boyu Öğrenme Fırsatları	M1, M2, M5, M16
2. Eğitimden Memnuniyet	Eğitim Kalitesi	M8, M21, M22
	Akademik Memnuniyet	M2, M7, M9, M10, M16, M20, M21, M22
	Canlı Derslere ve Ders Materyallerine Erişim	M1, M2, M3, M4, M12
	Öğrenci Olanaklarından Yararlanma	M7, M16
3. Akademik ve İdari Süreçlerde Destek ve Yönlendirme	Akademik Destek Deneyimi	M1, M4, M6, M8, M9, M11, M15, M20, M22
	İdari Destek Deneyimi	M1, M2, M6, M13, M19, M22
4. Sosyal Deneyim ve Akran Etkileşimi	Mezuniyet Sonrası Devam Eden Bağlantılar	M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M11, M12, M14, M15, M18, M20, M21, M22
	Arkadaşlık Kurma Durumu	M1, M2, M4, M5, M7, M9, M10, M12, M13, M14, M15, M19, M20, M21, M22
	Sınırlı Sosyal Etkileşim	M10, M15, M17, M19
5. Eğitim Sırasında Karşılaşılan Zorluklar	Teknolojik Güçlükler	M1, M5, M7
	İş ve Eğitim Programı Uyumsuzluğu	M1, M13, M15
	Barınma ve Konaklama Zorlukları	M1, M4, M6
	Maddi Zorluklar	M14, M18
6. Kariyer Üzerindeki Etkiler ve Algılar	Uzaktan Eğitim Mezunu Olmanın İş Bulma Üzerindeki Etkisi	M7, M12, M14, M15, M21, M22
	Çevre Algısı	M2, M3, M6, M7

7. Uzaktan Eğitimi Geliştirmeye Yönelik Öneriler	Müfredat ve Ders Yapısına Yönelik Öneriler	M2, M3, M4, M5, M6, M7, M9, M12, M14, M15
	Teknolojik Geliştirmeler	M1, M5
	Etkileşim ve Topluluk Oluşturma	M9, M13
	Dijital İçeriklere Kalıcı Erişim	M21

3.1. Uzaktan Eğitimi Tercih Nedenleri ve Algılanan Avantajlar

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih etme nedenleri ve bu tercihlerinin arkasındaki avantajlarını içeren görüşlerini ele almaktadır. Öncelikle, erişilebilirlik ve kolaylık alt teması, uzaktan eğitimin coğrafi engelleri ortadan kaldırarak öğrencilerin yaşadıkları şehirden ayrılmadan eğitim alabilmelerine imkân tanınmasını vurgulamaktadır. Bu alt temada çoğunlukla kadın, evli, çalışan ve daha genç yaşta olan bireylerin görüşleri ağırlıktadır. İş ve eğitim dengesi alt teması ise, esnek ders saatleri sayesinde çalışan bireylerin iş ve eğitim yükümlülüklerini dengeli bir şekilde yürütebilmelerine dikkat çekmektedir. İş ve eğitim dengesi alt temasına yönelik olarak katılımcıların büyük bir kısmı 30'lu ve 40'lı yaşlarındaki, evli ve aktif olarak çalışan bireylerden oluşmaktadır. Bu profiller, iş ve eğitim dengesini sağlamakla ilgili zorlukları ve avantajları değerlendirmek açısından anlamlıdır ve temaya dair yorumların, özellikle çalışan ve evli bireylerin deneyimlerine odaklandığını göstermektedir. Bu alt temalara yönelik öğrenci görüşleri, uzaktan eğitim programlarının tercih nedenlerinin ve avantajlarının daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla aşağıda katılımcılardan alınan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir:

Alt Tema 1: Erişilebilirlik ve Kolaylık: *"Kalabalık bir sınıf yerine sanki özel eğitim alır gibi evimden derslere katılmak gerçekten çok rahat oldu. Ders saatinde yetişemezsem bile kayıtları izleyebilmek işimi bayağı kolaylaştırdı."* (M19, K, 2019)

Alt Tema 2: İş ve Eğitim Dengesi: *"Çalışıyordum, bu yüzden örgün eğitime zaman ayırmam imkânsızdı. Uzaktan eğitim sayesinde işimi sürdürürken bir yandan da diplomamı alabilme şansı buldum. Hem çalışıp hem okumak çok iyi oldu."* (M2, E, 2011)

Mezun öğrencilerin bireysel öğrenme ve zaman yönetimi açısından ise, uzaktan eğitimin, dersleri kendi hızlarında çalışabilme ve zamanlarını daha etkili kullanabilme imkânı sunduğu belirtilmiştir. Bireysel öğrenme ve zaman yönetimi alt temasına katkıda bulunan katılımcılar, farklı yaş gruplarına, cinsiyetlere ve medeni durumlara sahip olmalarına rağmen, büyük ölçüde çalışan ve evli bireylerden oluşmaktadır. Bu durum, zaman yönetimi ve bireysel öğrenme becerilerinin, iş ve aile sorumluluklarıyla nasıl bağdaştığını analiz etme açısından önemlidir. Yaşam boyu öğrenme fırsatları alt teması, öğrencilerin sürekli kendilerini geliştirebilmelerine olanak tanıyan eğitim seçeneklerini içermektedir. Bu alt temaya katkıda bulunan katılımcılar, genellikle ileri yaş grubunda, evli ve çalışan bireylerdir. Son olarak eğitim kalitesi alt teması, uzaktan eğitimin sağlamış olduğu teknolojik altyapı ve kaliteli içeriklerle öğrenme süreçlerine olan olumlu katkıyı ifade etmektedir. Bu alt temalara yönelik öğrenci görüşleri aşağıda verilen katılımcılardan alınan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir:

Alt Tema 3: Bireysel Öğrenme ve Zaman Yönetimi: “Tüm zamanımı kendim ayarlayabiliyordum. Dersleri istediğim saatlerde dinleyebiliyorum. Bu da kendi programımı yapmama ve hobilere bile vakit ayırmama imkân tanıyordu.” (M8, K, 2022)

Alt Tema 4: Yaşam Boyu Öğrenme Fırsatları: “Mezun olduğum bölümle ilgili bir iş yapmıyorum, ama bir diploma daha alarak kendime yenilikler ve özgüven kattım. İnsanlar sürekli kendini geliştirmeli; nasıl bir arabayı sadece ehliyet kullanmıyor, işi de sadece diploma yapmıyor. Uzaktan eğitim, bu anlamda tamamlayıcı eğitimler için harika bir fırsat olabilir.” (M1, Kadın, 2011)

Alt Tema 5: Eğitim Kalitesi: “Pandemi sırasında bütün eğitimler uzaktan yapılırken, altyapısı sağlam bir eğitim almak istedim. Ayrıca, statüm gereği örgün eğitim alamıyordum; açık öğretim yerine de daha verimli olur diye uzaktan öğretimi tercih etmiştim.” (M22, K, 2022)

3.2. Eğitimden Memnuniyet

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitim süreçlerindeki memnuniyet düzeylerini ve bu memnuniyetin farklı boyutlarındaki görüşlerini kapsamaktadır. Analizler sonucunda ortaya çıkan alt temalar; akademik memnuniyet, canlı derslere ve ders materyallerine erişim ve öğrenci olanaklarından yararlanma olarak belirlenmiştir. Akademik memnuniyet alt teması, öğrencilerin uzaktan eğitimdeki ders içerikleri, öğretim elemanlarının desteği ve genel akademik kalite hakkındaki görüşlerini yansıtmaktadır. Canlı derslere ve ders materyallerine erişim alt teması, öğrencilerin dersleri kaçırmadan takip etme, materyallere ulaşma ve tekrar etme imkânlarını değerlendirmektedir. Öğrenci olanaklarından yararlanma alt teması, mezunların üniversite kütüphanesi veya diğer imkânlardan nasıl faydalandıklarını ele almaktadır.

Alt Tema 1: Akademik Memnuniyet: “Eğitimim boyunca hocaların tutumu ve ders anlatımları gerçekten çok iyiydi. Hedefim olan DGS'yi başarmamda büyük katkıları oldu. Ayrıca, teorik bilgileri hemen iş hayatında uygulayabilmek de bana fayda sağladı. Her şey olması gerektiği gibi güzeldi.” (M10, E, 2021)

Alt Tema 2: Canlı Derslere ve Ders Materyallerine Erişim: “Sanki sınavdayım gibi canlı derslere katılabilmek harikaydı. Kaçırdığım zaman da kayıtları izleyebilmek büyük kolaylık sağladı. Bilgisayar ve internet sayesinde her yerden rahatça erişebilmiştim.” (M12, K, 2014)

Alt Tema 3: Öğrenci Olanaklarından Yararlanma: “Öğrencilik nimetlerinden de yararlanmıştım. Kampüsteki kütüphaneyi kullanma, part-time çalışma imkânı gibi fırsatları değerlendirmiştim.” (M7, E, 2010)

3.3. Akademik ve İdari Süreçlerde Destek ve Yönlendirme

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde aldıkları destekleri ortaya çıkarmaktadır ve iki alt temayı içermektedir: Akademik destek deneyimi ve idari destek deneyimi. Akademik destek deneyimi alt teması, öğrencilerin öğretim elemanlarından aldıkları yardımın etkisini, ders içeriklerine erişim süreçlerini ve akademik sorunlarının nasıl çözüldüğünü ele alan görüşleri

içermektedir. İdari destek deneyimi ise, öğrenci işleri ve diğer idari birimlerin sağladığı hizmetlerin, öğrencilere ne ölçüde destek sunduğunu ve ihtiyaçlarına ne şekilde yanıt verdiğini incelemektedir.

Alt Tema 1: Akademik Destek Deneyimi: *“Her konuda destek aldım. Hocalarımız gerçekten sorunlarımızı kendi sorunları gibi gördüler ve yardımcı oldular. Özellikle zorlandığım staj döneminde bile imkanlar sağlandı ve hocalarım yanımdaydı. Bazen hocalarımız hem rehber hem de danışman gibi çok fazla sorumluluk üstlendiler.”* (M9, K, 2012)

Alt Tema 2: İdari Destek Deneyimi: *“Kayıt sırasında yaşadığım sorunu okul müdürümüz sayesinde hallettim, yoksa bırakıp gidecektim. İdari işler genelde yardımcı oldu; bir telefonla staj evrakları gibi konularda bile destek aldım.”* (M1, K, 2011)

3.4. Sosyal Deneyim ve Akran Etkileşimi

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sosyal deneyimleri ve akran etkileşimlerini çeşitli yönleriyle ele alan görüşleri içermektedir. Mezuniyet sonrası devam eden bağlantılar, bazı öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında kurdukları arkadaşlıkları sürdürmeye devam ettiklerini ve bu ilişkilerin uzun vadede güçlü bağlara dönüştüğünü göstermektedir. Arkadaşlık kurma durumu, öğrencilerin uzaktan eğitimde yeni arkadaşlar edinip edinememeleri ve bu arkadaşlıkların ne ölçüde sürdürülebilir olduğunu tartışırken, sınırlı sosyal etkileşim alt teması, öğrencilerin üniversite deneyimini yeterince yaşayamamaları ve çevrimiçi ortamın sosyalleşme açısından getirdiği zorlukları vurgulamaktadır.

Alt Tema 1: Mezuniyet Sonrası Devam Eden Bağlantılar: *“Okuldan arkadaşlarımla hala görüşüyorum, hatta üniversiteye giderek geleneksel buluşmalarımızı yapıyoruz. Ayrıca WhatsApp gruplarımız var ve sürekli iletişim halindeyiz.”* (M9, K, 2012)

Alt Tema 2: Arkadaşlık Kurma Durumu: *“Çok güzel arkadaşlıklar edindim ve çok mutluym, halen görüşmeye devam ediyoruz. Hatta gün aşırı görüşmezsek bu durumdan rahatsız oluyoruz.”* (M2, E, 2011)

Alt Tema 3: Sınırlı Sosyal Etkileşim: *“Bazen gerçekten üniversite ortamını tam anlamıyla yaşayamadığımı hissettim. Sosyal etkileşimler kısıtlı kalınca, diğer öğrencilerle bir araya gelmek ve o üniversite havasını hissetmek zor oldu.”* (M15, K, 2023)

3.5. Eğitim Sırasında Karşılaşılan Zorluklar

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitim süreçlerinde karşılaştıkları çeşitli zorlukları ele almaktadır. Alt temalar, Teknolojik güçlükler, iş ve eğitim programı uyumsuzluğu, barınma ve konaklama zorlukları ve maddi zorluklar olarak sıralanmıştır. Teknolojik güçlükler alt teması, öğrencilerin internet bağlantısı, yazılım sorunları ve dijital araçlarla ilgili yaşadıkları problemleri kapsamaktadır. İş ve eğitim programı uyumsuzluğu, çalışan öğrencilerin iş ve eğitim yükümlülüklerini dengelemekte karşılaştıkları zorluklara odaklanır. Barınma ve konaklama zorlukları, öğrencilerin sınav dönemlerinde yaşadıkları barınma sorunlarını ve üniversitenin bu

konuda sunduğu imkânları ele alırken, maddi zorluklar alt teması, öğrencilerin harç ödemeleri ve eğitimle ilgili diğer finansal yükümlülüklerle başa çıkma deneyimlerini içermektedir.

Alt Tema 1: Teknolojik Güçlükler: *“Yazılı ders materyali olmaması yüzünden animasyonları tek tek ekran görüntüsü alıp kendi ders kitabımı oluşturmak zorunda kalmıştım, çok zamanımı almıştı. İlk başlarda Adobe Connect gibi bir sistem yerine chat üzerinden ders yapılması da adaptasyonumu zorlaştırdı.”* (M5, E, 2010)

Alt Tema 2: İş ve Eğitim Programı Uyumsuzluğu: *“Çoğunlukla iş hayatında olanların tercih ettiği düşünülünce ders programlarının da buna göre ayarlanması gerekirdi. Mesela, biz başladığımızda dersler mesai saatleri içindeydi ve çalışırken katılmak çok zordu. Sonra dersler 17.00’den sonraya alınca daha rahat katılabildik ve dersleri dinleyebildik.”* (M1, K, 2011)

Alt Tema 3: Barınma ve Konaklama Zorlukları: *“Barınma en büyük sorunumdu. Sınav dönemlerinde okulun yurtları açılmıştı ama mevcut dolaplar doluydu ve odalar biraz kalabalıktı, bu yüzden otelde kalmayı tercih ettim. Yine de herkesin bu imkânı olmayabilir, o yüzden daha iyi çözümler düşünülebilirdi.”* (M4, E, 2020)

Alt Tema 4: Maddi Zorluklar: *“Üniversitenin harç miktarı biraz fazlaydı bence, bu da tek seferde ödemekte zorlanmama sebep olmuştu. Özellikle çalışmayan biri olarak bu ödemeyi denkleştirmek gerçekten uğraştırıcıydı. Neyse ki, harç dışında başka bir maddi zorlukla karşılaşmadım.”* (M14, K, 2011)

3.6. Kariyer Üzerindeki Etkiler ve Algılar

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitim programlarının kariyerlerine ve çevrelerindeki algılara olan etkilerini içermektedir. Alt temalar, uzaktan eğitim mezunu olmanın iş bulma üzerindeki etkisi ve çevre algısı olarak belirlenmiştir. Uzaktan eğitim mezunu olmanın iş bulma üzerindeki etkisi alt teması, öğrencilerin iş arama süreçlerinde uzaktan eğitim mezunu olmanın avantajlarını veya dezavantajlarını nasıl deneyimlediklerini ortaya koymaktadır. Çevre algısı ise, toplumun ve işverenlerin uzaktan eğitim mezunlarına yönelik genel bakış açısını ve bu algıların mezunların profesyonel fırsatlarını ne derece etkilediğini ele almaktadır.

Alt Tema 1: Uzaktan Eğitim Mezunu Olmanın İş Bulma Üzerindeki Etkisi: *“Bilgisayar Programcılığı mezunu olduktan sonra hızımı alamayıp Lisans Yönetim Bilişim Sistemleri bölümünü de uzaktan eğitimle bitirdim. İş bulmada şimdiye kadar hiç zorluk yaşamadım. Hatta savunma sanayisi, bankacılık, sigorta gibi birçok sektörden iş teklifleri aldım. Uzaktan eğitim mezunu olmamla ilgili kimse olumsuz bir şey söylemedi. Devlet kadrosu işleri arayan arkadaşlarım da dezavantaj yaşamıyor, hatta bazıları KPSS ile atanmış durumda.”* (M7, E, 2010)

Alt Tema 2: Çevre Algısı: *“Maalesef uzaktan eğitim denince bazı önyargılarla karşılaşılabilir; insanlar bazen çok ciddiye almıyor. Ben de böyle durumlar yaşadım, ama kendimi iyi yetiştirdiğim için bu önyargıları yıkabildim. Sadece bazı iş ilanlarında örgün öğretim mezunu olma şartı dışında bir dezavantajla karşılaşmadım.”* (M6, E, 2021)

3.7. Uzaktan Eğitimi Geliştirmeye Yönelik Öneriler

Bu tema, mezun öğrencilerin uzaktan eğitim programlarını daha verimli ve etkili hale getirmek için sundukları önerileri içermektedir. Alt temalar, müfredat ve ders yapısına yönelik öneriler, teknolojik geliştirmeler, etkileşim ve topluluk oluşturma ve dijital içeriklere kalıcı erişim olarak sıralanmıştır. Müfredat ve ders yapısına yönelik öneriler, ders içeriklerinin güncellenmesi ve uygulamalı eğitim imkânlarının artırılması gibi fikirleri kapsarken, teknolojik geliştirmeler alt teması, öğrencilerin altyapı ve yazılım konusundaki beklentilerini yansıtmaktadır. Etkileşim ve topluluk oluşturma, öğrencilerin sosyal bağlarını güçlendirecek etkinlik ve organizasyonların önemine dikkat çekerken, dijital içeriklere kalıcı erişim, öğrencilerin mezuniyet sonrasında da ders materyallerine ulaşabilme talebine vurgu yapmaktadır.

Alt Tema 1: Müfredat ve Ders Yapısına Yönelik Öneriler: *“Derslerin daha detaylı ve uygulamalı olması, öğrendiklerimizi gerçek hayatta kullanabilmemizi sağlayacak projelerle desteklenmesi iyi olurdu. Teorik bilgilerin yanı sıra, daha fazla pratik yapma imkânı sunulmalı ve projelere yönelik ders saatleri artırılmalı. Ayrıca kaynak materyallerin güncellenmesi ve daha kullanışlı hale getirilmesi de önemli.”* (M3, E, 2016)

Alt Tema 2: Teknolojik Geliştirmeler: *“2009 yılında uzaktan eğitim çok yaygın değildi, bu yüzden altyapı ve bilgi eksiklikleri vardı. Öğrencilerin daha iyi yazılım geliştirme deneyimi yaşayabilmesi için server ve bağlantı sistemleri oluşturulmalı.”* (M1, K, 2011)

Alt Tema 3: Etkileşim ve Topluluk Oluşturma: *“Ben sosyalleşmeyi çok severim, bu yüzden toplu etkinlikler uzaktan eğitimde çok güzel olurdu. Büyük şehirlerde öğrencilerin buluşup eğitim ya da görüşme yapabileceği organizasyonlar düzenlenebilir. Ayrıca, 2012’den bu yana dostluklar kurduk, ama mezun buluşmaları gibi birleştirici etkinlikler de yapılabilirdi”* (M13, K, 2014)

Alt Tema 4: Dijital İçeriklere Kalıcı Erişim: *“Canlı derslerin kayıtlarına mezuniyetten sonra da erişebilmek gerçekten faydalı olurdu. Bu, öğrendiklerimizi hatırlamak ve ihtiyaç duyduğumuzda tekrar göz atabilmek için çok işe yarardı.”* (M21, K, 2017)

Mezun öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin ortaya çıkarıldığı bu çalışmada özellikle erişilebilirlik, iş-egitim dengesi ve bireysel öğrenme imkanları uzaktan eğitimin tercih sebepleri olarak öne çıkmıştır. Çalışmada, çoğunlukla 30-40 yaş arası, evli ve çalışan bireylerin görüşleri ağırlıktadır. Mezunlar genel olarak akademik memnuniyetlerini ifade ederken, teknolojik altyapı sorunları ve iş-egitim programı uyumsuzluğu gibi zorluklar da belirtilmiştir. Sosyal etkileşim konusunda bazı kısıtlamalar yaşansa da WhatsApp grupları ve mezuniyet sonrası buluşmalar aracılığıyla sürdürülen arkadaşlıklar dikkat çekmektedir. İş bulma sürecinde uzaktan eğitim mezunu olmanın genellikle olumsuz bir etkisi görülmemiş, ancak toplumsal önyargıların varlığına dikkat çekilmiştir. Mezunların önerilerinde ise müfredatın güncellenmesi, uygulamalı eğitimin artırılması ve mezuniyet sonrası dijital içeriklere erişim imkânı öne çıkmaktadır.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmada, uzaktan öğretim programlarından mezun olan öğrencilerin eğitim sürecindeki deneyimleri hem genel hem de detaylı boyutlarıyla incelenmiş, öğrencilerin bu süreçteki algı ve duygularının derinlemesine anlaşılması amaçlanmıştır. Bulgular, mevcut literatürle tutarlı bir şekilde uzaktan eğitim programlarının erişilebilirlik, esneklik ve bireysel öğrenme fırsatları gibi avantajlarının yanı sıra, sosyal etkileşim eksikliği ve teknik zorluklar gibi dezavantajlarını ortaya koymaktadır.

Bu araştırmada, mezun öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih etmelerindeki başlıca nedenlerin erişilebilirlik, iş-egitim dengesi, bireysel öğrenme fırsatları, yaşam boyu öğrenme olanakları ve eğitim kalitesi olduğu tespit edilmiştir. Bulgular, uzaktan eğitimin özellikle çalışan, evli ve ileri yaş gruplarındaki bireyler için coğrafi kısıtlamaları ortadan kaldırarak esneklik sağladığını ve zaman yönetimi ile bireysel öğrenmeyi kolaylaştırdığını göstermektedir (Çivril vd., 2018). Andronic vd. (2012) de çalışmasında özellikle zaman kısıtlamaları olan ve mesleki olarak aktif bireylerin uzaktan eğitimi daha fazla tercih ettiğini gözlemlemiştir. Ayrıca, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme süreçlerini destekleyerek kendilerini geliştirme ve kariyerlerine katkıda bulunma fırsatı sunduğu anlaşılmaktadır. Pandemi döneminde özellikle uzaktan eğitim veren programların altyapı ve içerik açısından daha kaliteli bir alternatif olarak değerlendirilmesi, sistemin sağlamış olduğu teknolojik olanakların önemini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, uzaktan eğitimin farklı yaşam koşullarına sahip bireyler için etkili bir öğrenme platformu sunduğunu ve bu yapının erişim, esneklik ve öğrenme süreçlerini destekleyen bir model olarak gelecekte de önemli bir yere sahip olacağını göstermektedir.

Mezun öğrenciler, uzaktan eğitim süreçlerinde genel olarak memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Canlı derslere ve ders materyallerine erişimin, öğrencilerin öğrenim sürecini kolaylaştırdığı ve eğitimde sürekliliği sağladığı vurgulanmıştır. Ayrıca, üniversite kütüphanesi ve kısmi zamanlı çalışma imkânları gibi öğrenci olanaklarından faydalanmanın, uzaktan eğitim sürecini destekleyici unsurlar olduğu belirtilmiştir. Eğitimden duyulan bu memnuniyet, uzaktan eğitimin öğrenme deneyimlerinde olumlu etkiler yaratabileceğini ve öğrencilerin bu modele yönelik güvenlerini artırabileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın bulgularını destekleyecek şekilde Lawless ve Richardson (2004) tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, mezunların uzaktan eğitimden elde ettikleri kişisel gelişimin yüksek olduğunu ve ders materyallerinin ve öğretim kalitesinin genellikle olumlu olarak değerlendirildiğini ortaya koymuştur. Diğer bir çalışma olan ve Andronic vd. (2012) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitim mezunlarının, aldıkları eğitimin kalitesini diğer eğitim türleriyle eşdeğer veya daha iyi gördüklerini ortaya koymuştur. Ratnaningsih'in (2013) çalışması, uzaktan eğitim mezunlarının bireysel öğrenme ve rehberlik temelli sistemler sayesinde teknik ve kişisel beceriler kazandığını, bu becerilerin işveren beklentileriyle uyumlu olduğunu ortaya koymuştur. Kan Kılinc vd. (2020) Anadolu Üniversitesi açık ve uzaktan eğitim sisteminin, Türk yükseköğretimine ekonomik ve sosyal refah açısından nasıl katkı sağladığını analiz ettikleri çalışmasında mevcut sistemin her yıl artan öğrenci ve mezun sayısıyla Türkiye'deki yükseköğretime önemli katkılarda bulunduğu vurgulanmıştır.

Araştırma bulguları, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin hem akademik hem de idari destek mekanizmalarından büyük ölçüde faydalandığını göstermektedir. Akademik destek, öğretim elemanlarının rehberlik ve danışmanlık rollerini üstlenerek öğrencilerin sorunlarını çözmelerine ve eğitim süreçlerini kolaylaştırmalarına yardımcı olmuştur. Öğrenciler, özellikle zorlu

dönemlerde öğretim elemanlarının sağladığı rehberlik ve ek imkanlarla desteklendiklerini ifade etmişlerdir. Andronic vd. (2012) tarafından, Romanya'daki uzaktan eğitim mezunlarının deneyimlerini ve görüşlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada katılımcılar öğretmenlerle ilişkiler gibi alanlarda sistemin geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Simons vd. (2020) uzaktan eğitim mezunların eğitimlerini başarıyla tamamlamalarına aile, öğretmenler ve işverenlerin desteği ile esnek çalışma imkanlarının önemli katkı sağladığını vurgulamıştır. Özellikle öğretmenlerden alınan destekleyici geri bildirim, öğrencilerin bilgi, beceri ve özgüven kazanmalarını sağlayarak akademik başarılarını pekiştirdiği ifade edilmiştir. İdari destek ise kayıt işlemleri, staj evrakları gibi konularda hızlı ve etkili çözümler sunarak öğrencilerin bu süreçte karşılaştıkları engelleri aşmalarına yardımcı olmuştur. Berge (1995), açık ve uzaktan öğrenmenin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için üstlenilmesi gereken rolleri pedagojik, sosyal, idari ve teknik destek olarak sınıflandırmıştır. Teixeira (2023) açık, uzaktan ve dijital eğitimde öğretim ve öğrenim deneyiminin kalitesinin sağlanması için öğretmenlere, öğrencilere ve personele sağlanan idari desteğin kritik öneme sahip olduğunu vurgulamıştır. Genç Kumtepe vd. (2019) idari ya da yönetsel destek yoluyla öğrencilere haklarını, rollerini ve sorumluluklarını bildiren bilgiler ve/veya kılavuzlar sunulduğunu ifade etmiştir. Bu bulgular hem akademik hem de idari desteğin, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecindeki deneyimlerini iyileştiren kritik faktörler olduğunu ve bu desteklerin, öğrencilerin eğitime devamlılıklarını sağlama ve memnuniyetlerini artırma açısından önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Araştırma, uzaktan eğitim sürecinin sosyal deneyimler ve akran etkileşimleri üzerinde hem olumlu hem de sınırlayıcı etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Mezuniyet sonrası devam eden bağlantılar, öğrencilerin çevrimiçi ortamda kurdukları ilişkilerin kalıcı ve güçlü bağlara dönüşebildiğini göstermektedir. Özellikle WhatsApp grupları ve geleneksel buluşmalar gibi araçlar, sosyal bağların sürekliliğini desteklemiştir. Bununla birlikte sınırlı sosyal etkileşim, uzaktan eğitim öğrencilerinin üniversite ortamına tam anlamıyla adapte olamamasına ve daha zengin bir sosyalleşme deneyiminden yoksun kalmasına neden olmaktadır (Durak, 2017). Bu bulgular, uzaktan eğitimde sosyal etkileşimleri artırmak için planlı sosyal etkinlikler ve akran etkileşimlerini teşvik eden yapıların önemini vurgulamaktadır. Benzer şekilde Bilgiç ve Tüzün (2015) uzaktan eğitimde sosyal etkileşimin azlığının, öğrencilerin izole hissetmesine ve öğrenme sürecine olan ilgilerinin azalmasına yol açabileceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin sosyal bağlarını güçlendirme çabaları, uzaktan eğitim deneyimini daha tatmin edici hale getirme potansiyeli taşımaktadır.

Araştırma bulguları, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin çeşitli zorluklarla karşılaştığını göstermiştir. Teknolojik güçlükler, dijital araçların yetersizliği gibi faktörlerle öğrenme süreçlerini zorlaştırmıştır. Bu zorluklar, internet bağlantısındaki sorunlar, altyapı eksiklikleri ve dijital araçların kullanımında karşılaşılan problemlerden kaynaklanabilmektedir (Bakar, Shah ve Xu, 2020; Muilenburg ve Berge, 2005). İş ve eğitim programı uyumsuzluğu, özellikle çalışan öğrenciler için ders programlarının iş saatleriyle çakışması nedeniyle büyük bir engel oluşturmuştur. Barınma ve konaklama zorlukları, sınav dönemlerinde öğrencilerin uygun yer bulmakta sıkıntı yaşamasına neden olmuş, mevcut imkânların yetersizliği vurgulanmıştır. Maddi zorluklar ise, yüksek harç ücretleri ve diğer finansal yükümlülüklerin, özellikle çalışmayan öğrenciler üzerinde mali baskı yarattığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, uzaktan eğitim programlarının erişilebilirlik ve esneklik sağlama hedeflerine rağmen, öğrencilerin karşılaştığı bu tür yapısal zorlukların eğitim deneyimlerini olumsuz etkileyebileceğini ve bu sorunların çözümüne yönelik stratejiler geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bulgular, uzaktan eğitim mezunlarının kariyerlerinde genellikle olumlu deneyimler yaşadıklarını, ancak toplumda ve işverenler arasında zaman zaman önyargılarla karşılaştıklarını göstermektedir. İş bulma süreçlerinde uzaktan eğitim mezunu olmanın belirgin bir dezavantaj yaratmadığı, mezunların çeşitli sektörlerden iş teklifleri aldığı ve kamu sektöründe de istihdam edildikleri görülmüştür. Ogunje ve Falode (2019) tarafından Nijer Eyaleti Minna Metropolündeki işverenlerin açık ve uzaktan eğitim mezunlarına yönelik algı ve tutumlarını araştırmak amacıyla gerçekleştirilen çalışmanın bulguları, işverenlerin açık ve uzaktan eğitim mezunları hakkında olumlu bir algıya sahip olduğunu ve olumlu bir tutum sergilediklerini ortaya koymuştur. Bu bulgular doğrultusunda Ogunje ve Falode (2019), işverenlerin geleneksel diploma sahipleri ile açık ve uzaktan eğitim diploma sahipleri arasında ayırım yapmaması gerektiğini önermişlerdir. Benzer şekilde, Lim vd. (2011) ve Latif ve Subramaniam (2015) tarafından Açık Üniversite Malezya üzerine yaptığı çalışmada, işverenlerin bu üniversite mezunlarını bilgi ve beceriler açısından başarılı buldukları ve bu mezunları istihdam etmeye istekli oldukları belirlenmiştir. Dolayısıyla tüm bu araştırma sonuçları açık ve uzaktan eğitim mezunlarının iş piyasasında olumlu bir konuma sahip olduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde Ofosuhene (2023) de çalışmasında Gana'da bir devlet üniversitesinde uzaktan eğitim yoluyla eğitim ve işletme programlarını tamamlayan mezunların istihdam edilebilirliğini incelemiştir. 643 mezundan toplanan veriler sonucunda uzaktan eğitim mezunlarının istihdam edilebilir olduğu ve ayrıca çeşitli istihdam edilebilirlik niteliklerine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca üniversite yönetiminin müfredatın tasarlanması ve uygulanmasında sanayi paydaşları ile iş birliğinin güçlendirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu sonuçları destekleyecek şekilde Bukaliya ve Mubika'ya (2014) göre, insan kaynakları yöneticileri, açık ve uzaktan öğrenme mezunlarını olgun ve azimli bireyler olarak değerlendirmiş, bu mezunların geleneksel yükseköğretim mezunlarıyla benzer kalitede olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, uzaktan eğitim kurumları ile kamu kuruluşları arasındaki iş birliği eksikliği ve ders tasarımlarında işverenlerin yer almaması, staj ve pratik deneyim olanaklarının güçlendirilmesi gerekliliği ortaya konmuştur.

Araştırmada, çevre algısı alt teması, bazı iş ilanlarında örgün eğitim şartının bir bariyer olarak ortaya çıktığını ve uzaktan eğitime yönelik önyargıların varlığını ortaya koymuştur. Ancak mezunların bireysel başarıları ve mesleki yeterlilikleri, bu algıları aşmada etkili olmuştur. Bu bulgular, uzaktan eğitimin kariyer fırsatları açısından geleneksel eğitimle rekabet edebildiğini, ancak toplumsal önyargıların giderilmesi ve işveren farkındalığının artırılması için daha fazla çaba gerektiğini göstermektedir.

Bulgular, mezun öğrencilerin uzaktan eğitimin daha etkili ve verimli hale getirilmesi için çeşitli öneriler sunduğunu göstermektedir. Müfredat ve ders yapısına yönelik olarak, öğrenciler uygulamalı eğitim olanaklarının artırılmasını, projelere dayalı öğrenme süreçlerinin geliştirilmesini ve ders içeriklerinin güncellenerek daha pratik hale getirilmesini önermektedir. Teknolojik geliştirmeler kapsamında, altyapı ve bağlantı sistemlerinin iyileştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Etkileşim ve topluluk oluşturma alt teması, öğrencilerin sosyal bağlarını güçlendirecek etkinliklerin düzenlenmesi ve mezuniyet sonrası bağların sürdürülmesi için organizasyonların önemine dikkat çekmektedir. Dijital içeriklere kalıcı erişim ise, mezunların öğrenim sürecindeki materyalleri gelecekte de kullanabilme ihtiyaçlarına yönelik önemli bir talebi ifade etmektedir. Bu öneriler, uzaktan eğitim programlarının hem akademik hem de sosyal

boyutlarının geliştirilmesi gerektiğini ve öğrenci memnuniyetini artırmak için sürdürülebilir stratejilere ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

5. SINIRLILIKLAR ve ÖNERİLER

Bu araştırmanın en önemli sınırlılıkları metodolojik ve demografik yönlerden dikkat çekmektedir. Çalışma yalnızca tek bir üniversitenin 2009-2023 yılları arasındaki uzaktan eğitim mezunlarıyla sınırlı kalmış, katılımcıların çoğunluğunun 30-40 yaş arası, evli ve çalışan bireylerden oluşması farklı demografik grupların deneyimlerinin yeterince temsil edilememesine neden olmuştur. Metodolojik açıdan sadece görüşme tekniğinin kullanılması ve mezunların geçmiş deneyimlerini retrospektif olarak değerlendirmesi, araştırma bulgularının kapsamını ve genellenebilirliğini sınırlandırmaktadır. Bu sınırlılıklar, gelecek araştırmalarda farklı üniversitelerin mezunlarını kapsayan, çeşitli veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı ve daha geniş demografik özelliklere sahip katılımcıları içeren çalışmalarla aşılabılır.

Çalışmanın sonuçlarından hareketle, uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi için çeşitli öneriler sunulabilir. Öncelikle, çalışan öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak ders saatlerinin ayarlanması ve uygulamalı eğitim olanaklarının artırılması bir gereklilik olarak görülmektedir. Sosyal etkileşimi artırmak için büyük şehirlerde düzenli buluşmalar ve mezuniyet sonrası etkinlikler organize edilmeli, ayrıca öğrencilerin mezuniyet sonrasında da ders içeriklerine erişebilmesi sağlanmalıdır. Toplumsal önyargıları gidermek için uzaktan eğitimin kalitesi ve mezunların başarıları konusunda farkındalık çalışmaları yapılmalı, müfredat sürekli güncellenerek sektör ihtiyaçlarıyla uyumlu hale getirilmelidir. Son olarak, akademik ve idari personelin uzaktan eğitim konusundaki yetkinliklerinin artırılması için düzenli eğitimler düzenlenmeli ve öğrenci destek sistemleri güçlendirilmelidir.

5. KAYNAKÇA

Albayrak, M., Şahin, Y., Ömeroğlu, G. ve Kocadağistan, B. (2021). Uzaktan eğitimde uygulamalı derslerin uygulanabilirliği. Melike Arslan, Gökhan Ömeroğlu, Asiye Ata ve Mevlüt Albayrak (Ed.), *Pandemi Sonrası Dönemde Açık Öğrenme ve Uzaktan Eğitim* içinde (s.56-61), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Andronic, A. O., Andronic, R. L., Doval, E., Lepădatu, I., Negulescu, O., & Răulea, C. (2012). Romanian graduates' opinions on distance learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, (2012), 2322-2326. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.478>

Bakar, A., Shah, K., & Xu, Q. (2020). The effect of communication barriers on distance learners achievements. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 29(5), 248-264.

Berge, Z.L. (1995). Facilitating computer conferencing: Recommendations from the field. *Educational Technology*, 35(1), 22-30.

Bilgiç, H. G. ve Tüzün, H. (2015). Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. *AUAd*, 1(3), 26-50.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.

Bukaliya, R., & Mubika, A. K. (2014). Exploring Parastatal Employers’ Perceptions of Open and Distance Learning Graduates: The Perspective of the Human Resources Managers/Officers. *International Journal of Research in Business Studies and Management*, 1(2), 27-35.

Can, E. (2019). Açık ve uzaktan yükseköğretim mezunları üzerine bir değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 81-105.

Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Siyasal Kitabevi: Ankara.

Çivril, H. (2018). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Laboratuvar Uygulamaları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* (1), 41-50.

Çivril, H. ve Aruğaslan, E. (2022). Uzaktan eğitim öğrencilerinin öz-düzenleme becerilerinin incelenmesi: ISUBÜ Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu örneği. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 55-73. <https://doi.org/10.51948/auad.1076895>

Çivril, H., Aruğaslan, E., & Özaydın Özkara, B. (2018). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları: bir metafor analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 39-59. <https://doi.org/10.17943/etku.310168>

Da Silva, K. K. A., & Behar, P. A. (2020). Digital competences for online students. Pedro Isaias, Demetrios G. Sampson ve Dirk Ifenthaler (Ed.), *Online Teaching and Learning in Higher Education* içinde, (s.3-22). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-48190-2_1

Delaney, L., & Farren, M. (2016). No ‘selfleft behind? Part-time distance learning university graduates: Social class, graduate identity and employability. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and E-Learning*, 31(3), 194-208. <https://doi.org/10.1080/02680513.2016.1208553>

Demiray, E. (2013). Uzaktan eğitim ve kadın eğitiminde uzaktan eğitimin önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 155-168.

Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crisis. *Journal of educational technology systems*, 49(1), 5-22. <https://doi.org/10.1177/0047239520934018>

Durak, G. (2017). Uzaktan eğitimde destek hizmetlerine genel bakış: sorunlar ve eğilimler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 160-173.

Galusha, J. M. (1998). *Barriers to learning in distance education*. Erişim Tarihi: 19.11.2024, Erişim Linki: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED416377.pdf>

Genç Kumtepe, E., Toprak, E., Öztürk, A., Tuna Büyükköse, G., vd. (2019). Açık ve uzaktan öğrenmede destek hizmetleri: Yerelden küresele bir model önerisi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 41-80.

Gümüş, M., & Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmenin tercih edilme nedenlerinin belirlenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 158-168.

Jain, A., Hisam, M. W., Azad, I., Dar, A. A., Malhotra, M., & Khan, M. S. (2024). Digitalization's Revolutionary Effect on Education and Career Development. *Information Sciences Letters*, 13(1), 149-157. <http://dx.doi.org/10.18576/isl/130112>

Kan Kılinc, B., Yazıcı, B., Gunsoy, B., Gunsoy, G. (2020). Perceptions and opinions of graduates about the effects of open and distance learning in Turkey. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 21(1), 121-132. <https://doi.org/10.17718/tojde.690369>

Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, (21), 73-94.

Koçdar, S., Hamutoğlu, N. B., Erdoğan, E., & Uçar, H. (2024). Academic performance of learners with special needs in open and distance learning: a study in Anadolu University open education system. *European Journal of Special Needs Education*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/08856257.2024.2380594>

Kuboja, J., & Mwakobela, U. (2024). The advancement of technology and the concept of distance learning in the global context: Reaching out the unreachable. *Journal of Education For Sustainable Innovation*, 2(1), 32-37. <https://doi.org/10.56916/jesi.v2i1.805>

Latif, L. A., & Subramaniam, T. (2015). Employers' expectation and satisfaction of open and distance learning graduates. *ASEAN Journal of Open & Distance Learning*, 7(2), 55-68.

Lawless, C., & Richardson, J. T. E. (2004). Monitoring the experiences of graduates in distance education. *Studies in Higher Education*, 29(3), 353-374. <https://doi.org/10.1080/03075070410001682628>

Lim, T., Fadzil, M., Latifah, A. L., Goolamally, N. T., & Mansor, N. (2011). Producing graduates who meet employer expectations: Open and distance learning is a viable option. *Proceedings, ICLLL*.

Martin, F., Wang, C., & Sadaf, A. (2018). Student perception of helpfulness of facilitation strategies that enhance instructor presence, connectedness, engagement and learning in online courses. *The Internet and Higher Education*, 37, 52-65. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2018.01.003>

Moessenlechner, C., Obexer, R., Sixl-Daniell, K., & Seeler, J. M. (2015). E-Learning Degree Programs- A Better Way to Balance Work and Education?. *Int. J. Adv. Corp. Learn.*, 8(3), 11-16.

Muilenburg, L. Y., & Berge, Z. L. (2005). Student barriers to online learning: A factor analytic study. *Distance education*, 26(1), 29-48. <https://doi.org/10.1080/01587910500081269>

Nasrullah, S., & Khan, M. S. (2015). The impact of time management on the students' academic achievements. *Journal of Literature, Languages and Linguistics*, 11, 66-71.

Ofosuhene, D. (2023). Employability of distance education graduates of a public university in Ghana. *Industry and Higher Education*, 37(2), 183-192. <https://doi.org/10.1177/09504222221115963>

Ogunje, B. F., & Falode, O. C. (2019). Perception And Attitude Of Employers Of Labour Towards Open And Distance Learning Graduates In Minna Metropolis, Niger State, Nigeria. ADECT 2019 Proceedings.

Pregowska, A., Masztalerz, K., Garlińska, M., & Osial, M. (2021). A worldwide journey through distance education—from the post office to virtual, augmented and mixed realities, and education during the COVID-19 pandemic. *Education Sciences*, 11(3), 118. <https://doi.org/10.3390/educsci11030118>

Richardson, J. T. (2009). The role of ethnicity in the attainment and experiences of graduates in distance education. *Higher Education*, 58(3), 321-338. <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9196-3>

Ratnaningsih, D. (2013). Open and distance education systems: do they enhance graduates' soft skills? the results from 2009 universitas terbuka tracer study. *Open Praxis*, 5(4), 289-299.

Ryabikina, Z., Ozhigova, L., Barysheva, N., & Lupenko, N. (2021, November). Communication and motivation for success in distance-learning. *XIV International Scientific Conference "Interagromash 2021" Precision Agriculture and Agricultural Machinery Industry, Volume 2* içinde (s. 447-455). Cham: Springer International Publishing.

Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning: Advantages and limitations. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.

Simons, J., Leverett, S., & Beaumont, K. (2020). Success of distance learning graduates and the role of intrinsic motivation. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 35(3), 277-293. <https://doi.org/10.1080/02680513.2019.1696183>

Teixeira, A. M. (2023). Administrative support system: An integrated approach to open, distance, and digital education ecosystems. *Handbook of Open, Distance and Digital Education* içinde (s. 861-880). Singapore: Springer Nature Singapore.

Waterhouse, P., Samra, R., & Lucassen, M. (2022). Distance education students' satisfaction: Do work and family roles matter?. *Distance education*, 43(1), 56-77. <https://doi.org/10.1080/01587919.2021.2020622>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zhou, Z., & Zhang, Y. (2024). Intrinsic and extrinsic motivation in distance education: A self-determination perspective. *American Journal of Distance Education*, 38(1), 51-64. <https://doi.org/10.1080/08923647.2023.2177032>

7. EXTENDED ABSTRACT

This study aims to comprehensively understand the perceptions and emotions of students who graduated from distance education programs by analyzing both general and detailed aspects of their educational experiences throughout the distance learning process. Distance education has emerged as a learning model with the potential to promote equity in access to education, especially with the advancement of digital technologies. Unlike traditional educational methods, distance education offers students the opportunity to integrate their learning into both their personal and professional lives. The removal of geographical barriers and the flexibility to adapt learning processes to individual needs have played a significant role in the growing preference for this model. However, alongside its advantages, it is also critical to evaluate the challenges students face and their perceptions of the educational experience. In this context, the study sheds light on the positive and negative experiences of graduates during their distance education journeys, aiming to understand how these experiences have contributed to their academic and professional development. Additionally, the societal perception of distance education graduates and their position in the labor market are among the key focuses of this research. Research on distance education is crucial to understanding the impact of this learning model and identifying areas in need of improvement. Beyond assessing the opportunities provided by distance education to students, this study also addresses the challenges encountered during the educational process, aiming to foster a more inclusive understanding of its dynamics. The findings of this research are expected to provide guidance to institutions, education administrators, and employers in designing effective distance education systems.

The study was conducted using a phenomenological approach, one of the qualitative research methods. This approach was chosen to gain a deep understanding of the individual experiences of distance education graduates and to uncover the underlying factors influencing these experiences. In-depth interviews were conducted with 22 graduates of associate degree distance education programs at a state university. Participants represented a diverse range of age groups, genders, and socio-economic backgrounds. This diversity allowed for a broader perspective on the findings and facilitated a multidimensional evaluation of the distance education model. Data were collected using a structured interview form and systematically analyzed through content analysis. During the interviews, a flexible structure was adopted to enable participants to openly share their experiences. Themes and sub-themes were developed to provide a detailed examination of the advantages, challenges, and areas for improvement in distance education.

The findings reveal that distance education offers significant advantages to many students, such as accessibility, flexibility, and opportunities for individualized learning. Participants expressed satisfaction with access to course materials, support from instructors, and the flexibility provided by online platforms. For working individuals, distance education has enabled a balance between professional and educational responsibilities, while for students with familial obligations, it has provided a flexible learning environment. However, challenges such as inadequate technical infrastructure, internet connectivity issues, and the insufficiency of digital tools were frequently highlighted as obstacles in the learning process. In particular, poor-quality internet access or the lack of appropriate technological devices negatively impacted the educational experiences of some participants. Another significant challenge noted by participants was the lack of social interaction. Distance education has limited the formation of social bonds among students, which in turn has negatively affected the overall university experience. Participants emphasized the

need for more offline activities and highlighted the inadequacy of social interaction opportunities provided through online platforms. In this regard, increasing social activities and creating structures to facilitate student gatherings are recommended.

Another important finding of the study concerns the perceptions of distance education graduates in the job market. Participants generally reported positive experiences during their job search processes but noted that they occasionally encountered societal biases. Employers were found to evaluate the knowledge and skills of distance education graduates on par with those of traditional education graduates. However, certain discriminatory criteria, such as requiring a traditional education background in some job postings, were identified as barriers for these graduates. Nevertheless, participants' individual achievements and professional competencies played a crucial role in overcoming these biases. Employers generally expressed satisfaction with the technical knowledge and practical skills of distance education graduates. The study's results underscore the need for significant improvements in distance education systems, both academically and socially. While accessibility, flexibility, and individualized learning opportunities were highlighted as the primary reasons for preferring distance education, factors such as inadequate technical infrastructure, limited social interaction, and societal biases emerged as its weak points. In this context, strategic steps are required to make distance education a more effective and inclusive model.

Specifically, updating curricula, enriching course content with practical applications, and increasing programs tailored to the skills demanded in the job market are strongly recommended. Furthermore, addressing technological infrastructure issues, making online platforms more user-friendly, and expanding internet accessibility could enable students to participate in learning processes more efficiently. Additionally, increasing opportunities for social interaction could help students establish stronger social bonds within the university setting and maintain these connections post-graduation. Raising societal awareness and improving employers' perceptions of distance education graduates are also critical. Collaborations with employers and promotional campaigns to enhance the value of distance education could help graduates achieve a better position in the labor market. Finally, providing graduates with access to educational materials after graduation could support lifelong learning processes by establishing a continuous learning structure. This study evaluates the current state of distance education and provides significant insights for making this learning model more effective and inclusive in the future. Furthermore, it offers concrete recommendations that highlight both the strengths and areas for improvement in distance education, serving as a valuable guide for institutions and education administrators.